

UZASADNIENIE

projektu Ustawy o wprowadzeniu obowiązkowej nauki gry w szachy do szkół.

W związku z zdecydowanie niskimi wynikami uczniów szkół polskich na egzaminach zewnętrznych z testów matematyczno-przyrodniczych uważamy, że niezbędnym jest wdrożenie skutecznej metody naprawy tak istotnej części polskiego systemu oświaty.

W tym celu proponujemy nałożyć na szkoły podstawowe obowiązek kształcenia i doskonalenia podstaw logicznego myślenia przez naukę gry w szachy.

Jest to jedna z najbardziej rozpowszechnionych metod treningu logicznego rozumowania. System organizacyjny związku szachowego jaki jest uformowany w Polsce sprzyja szybkiemu i profesjonalnemu wdrożeniu tej gry do szkół. Środowisko związane na świecie z FIDE a w Polsce z Polskim Związkiem Szachowym posiada doświadczenie w zakresie szkolenia dzieci i młodzieży. To środowisko jest gotowe do współpracy z MEN w zakresie przeszkolenia wymaganej liczby nauczycieli by wdrożyć naukę gry w szachy do szkół podstawowych. W wielu krajach podejmowane są działania zmierzające do wdrożenia szachów do szkół. Dokonały już tego Turcja i Rosja. W USA, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Francji, Chinach i wielu innych krajach świata szkoły wykorzystują szachy jako sprawdzone narzędzie formowania człowieka. Coraz więcej polskich szkół sięga po tę grę widząc korzyści. Coraz wyraźniej słyszalny jest głos rodziców domagających się radykalnych metod kształcenia i wychowania z wykorzystaniem nauki gry w szachy.

Doświadczenie i obserwacje pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie, że nauka gry w szachy sprzyja wszechstronnemu rozwojowi dziecka - kształci pamięć, umiejętność abstrakcyjnego i logicznego myślenia, rozwija wyobraźnię przestrzenną. Dlatego też wpływa na rozwój intelektu, zwiększa aktywność umysłową, rozbudza twórcze zdolności. Szachy zawierają wiele elementów wychowawczych. Uczą odwagi i odpowiedzialności za własne decyzje. Dziecko grające w szachy staje się bardziej cierpliwe, wytrwałe i w pełni panuje nad sobą. Wykształcone przy szachownicy cechy umysłu i charakteru objawiają się we wczesnej edukacji dziecka. Objawia się to umiejętnością koncentracji nad zagadnieniem, łatwością zapamiętania szczegółów czy szybkości w dotarciu do prawidłowego rozwiązania problemu. Szachy to nie tylko wyrefinowana rozrywka intelektualna, ale także ogromna inwestycja w umysły młodych Polaków. Wieloletnia praktyka szkoleniowa dowodzi, że szachy stanowią doskonałe narzędzie, służące formowaniu i rozwijaniu wielu pozytywnych cech i umiejętności dzieci i młodzieży. Szachy wpływają pozytywnie na rozwój zainteresowań uczniów i ich relacje międzyosobowe; rozwijają pozytywne cechy i postawy takie jak obiektywizm, tolerancja, wytrwałość w dążeniu do celu. Szachy kształtują i rozwijają również wiele cech, takich jak: krytyczne myślenie, umiejętności zasadnego działania, komunikację, umiejętność podejmowania decyzji, umiejętność rozwiązywania problemów, zmysł obserwacji, umiejętności poznawcze,

uczą szacunku do siebie, dają pewność siebie, uczą odpowiedzialności, rozwijają wyobraźnię i umiejętność analizy napotkanych problemów, kreatywność, uczą dyscypliny, determinacji, systematyczności, pilności, cierpliwości, zaangażowania, odwagi, planowania, prawidłowego oceniania sytuacji. To szachy wyrabiają nawyki uczciwego współzawodnictwa, umiejętność osiągania wyznaczonych celów, rozwijają umiejętność nauki na własnych błędach, uczą strategicznego i taktycznego myślenia, uczą jak radzić sobie z niepowodzeniami, rozwijają zdolności matematyczne.

W 2007 roku Podkarpacki Kurator Oświaty dokonał sondażu kierując zapytanie do dyrektorów podkarpackich szkół, prosząc o wyrażenie opinii społeczności szkolnych i odpowiedzi na pytanie czy wyrażają zainteresowanie wprowadzeniem nauki szachów do szkół. Twierdząco gotowość wdrożenia nauki szachów do szkół różnych typów (przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych) wyraziło około 1000 szkół.

Biorąc pod uwagę stanowisko wielu środowisk opiniotwórczych zarówno nauczycieli, szkoleniowców, pracowników naukowych jak i rodziców wnioskodawcy proponują:

- nałożyć na szkoły podstawowe obowiązek kształcenia i doskonalenia podstaw logicznego myślenia przez naukę gry w szachy,
- **uzupełnić brzmienie art. 1 Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U z 1996 r., Nr 67, poz. 329 z późn. zm.) o pkt 17 dodając w nim jako cel oświatowy - stwarzanie warunków do rozwoju umiejętności precyzyjnego logicznego myślenia oraz kompetencji matematycznych dzieci i młodzieży**

Ponadto wnioskodawcy proponują zastosowanie przez właściwego ministra dokonanie stosownych zmian w aktach wykonawczych do ustawy o systemie oświaty:

- 1) **w podstawach programowych kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy o systemie oświaty, wprowadzenie w szkołach podstawowych obowiązku doskonalenia logicznego myślenia poprzez naukę umiejętności gry w szachy,**
- 2) **w ramowych planach nauczania, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, wprowadzenie w szkołach podstawowych obowiązkowej nauki gry w szachy.**

Z uwagi na niezbędny czas zarówno do uchwalenia niniejszego projektu ustawy, jak i dla przygotowania szkół do wprowadzenia do nauczania wych treści programowych, wnioskodawcy proponują w art. 4 wprowadzenie długiego *vacatio legis* dla przedmiotowego projektu ustawy. Ustawa weszłaby w życie z dniem 01 września 2010 r.

Niniejszy projekt ustawy nie powoduje negatywnych skutków społecznych. Projekt niniejszy nie jest sprzeczny z Prawem Wspólnotowym.

Ostateczne skutki finansowe projektu są zależne od rozwiązań wprowadzonych przez MEN. Istnieje co najmniej kilka wariantów. Wg projektodawców wariant racjonalny (oszczędny) mieści się w kwocie około dwudziestu milionów złotych. Pragniemy zaznaczyć, że jest w tej kwocie ujęty sprzęt, który stanowi jednorazowy wydatek w skali kilkunastu lat.

Źródło finansowania skutków ustawy stanowić winien budżet państwa w tym subwencja oświatowa i dotacja celowa na pierwsze wyposażenie szkół w sprzęt do nauki szachów. Zgodnie z zapisami w Art. 70 ust. 2 Konstytucji RP „ nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna” a więc koszty kształcenia w zakresie szkoły podstawowej ponosi państwo. Za źródło finansowania wskazuje się rosnące dochody budżetu państwa pochodzące z podatku od towarów i usług.

Wprowadzenie nauki gry w szachy jako dodatkowej treści programowej, nie łączy się z koniecznością dodatkowych godzin dla ucznia a co za tym idzie dodatkowych godzin zajęć płatnych dla nauczyciela.

W imieniu

Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej

projektu Ustawy o wprowadzeniu obowiązkowej nauki gry w szachy do szkół.

Siedziba Komitetu: 37-700 Przemyśl, ul. Świętego Józefa 6. Tel. 016 6703319, 669223590

Pełnomocnik

Maciej Karasiński -